

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЖИТОМИРСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Педагогічною радою ВСП «ЖТЕФК ДТЕУ»
(протокол № 1 від 31.08.2023 р.)

ВВЕДІНО В ДІЮ

наказом директора ВСП «ЖТЕФК ДТЕУ»
№ ГГ від 31.08.2023 р.

Григорій ГУБАРСВ

ПОЛОЖЕННЯ
про самостійну роботу студентів
у ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий
коледж ДТЕУ»

Житомир, 2023

I. Загальні положення

1.1. Положення про самостійну роботу студентів ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ» (далі-Положення) є складовою систем управління якістю ВСП «ЖТЕФК ДТЕУ», внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості фахової передвищої освіти й регулює організацію самостійної роботи студентів у ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ» (далі Коледж).

Положення розроблене з урахуванням вимог Закону України «Про фахову передвищу освіту», інших документів, якими регулюється освітній процес у ВСП «ЖТЕФК ДТЕУ».

1.2. Мета Положення – визначити основні засади організації самостійної роботи студентів Коледжу задля забезпечення високої якості (ефективності) освітнього процесу.

1.3. Завдання Положення:

- уніфікувати підходи для організації самостійної роботи студентів;
- забезпечити організаційно-методичні засади для розвитку у студентів мотивації до навчання, формування навичок самостійної навчальної, науково-дослідної та практичної роботи, професійно значущих якостей, знань і умінь, розвитку поглиблення наукових та практичних інтересів до майбутньої професії;
- створити умови для гармонійного творчого розвитку особистості при організації освітнього процесу.

2. Основні поняття, мета та завдання самостійної роботи студентів

2.1. Студенти зобов'язані виконувати вимоги освітньо-професійної програми (далі ОПП), яка передбачає, у тому числі самостійне опанування окремих тем навчальних дисциплін. Самостійна робота студентів є однією з форм організації освітнього процесу в освітньому закладі.

Самостійна робота здобувача освіти (СРС) – форма організації освітнього процесу, що передбачає засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу у вільний від навчальних занять час під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота може здійснюватися у формі виконання індивідуальних завдань.

2.2. Мета – системне і послідовне засвоєння в повному обсязі навчального матеріалу в межах програми навчальної дисципліни та формування у студентів самостійності як риси характеру, що відіграє важливу роль у формуванні сучасного фахівця, здатного до креативного мислення, вільного орієнтування в інформаційному просторі та прийняття важливих самостійних рішень у нестандартних професійних ситуаціях.

2.3. Головні завдання – навчити студентів планувати власну стратегію навчання, раціонально організовувати свій час, застосовувати інформаційні технології, опрацьовувати джерела інформації, здійснювати науково-дослідну роботу.

Реалізація завдань самостійної роботи забезпечується при наявності серйозної та стійкої мотивації студентів. Найбільш мотиваційним фактором є підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності.

2.4. Форми:

- самостійна робота в аудиторії під безпосереднім керівництвом викладача і в його присутності;
- позааудиторна робота, яка здійснюється студентом самостійно, без викладача, але під його загальним керівництвом і контролем, у т.ч. дистанційно.

2.5. Зміст СРС при вивченні певної дисципліни визначається стандартами фахової передвищої освіти, освітньою (освітньо-професійною) програмою, робочою програмою дисципліни, методичними рекомендаціями до СРС, завданнями викладача.

2.6. Для студентів заочної форми навчання завдання повинні бути сформульовані таким чином, щоб вони змогли самостійно вивчити зміст дисципліни.

3. Організація самостійної роботи студентів

3.1. Організація СРС – система заходів з цілеспрямованого навчання, контролю, стимулювання та методичного наповнення з метою забезпечення систематичності і ефективності роботи за навчальною дисципліною, при підготовці до семестрового контролю та підсумкової атестації, а також за науковою проблематикою.

3.2. При організації СРС викладачу необхідно виходити з місця і ролі навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньої (освітньо-професійної) програми, спеціальності та завдань самостійної роботи щодо формування відповідних знань, вмінь і навичок (компетентностей).

3.3. До методів самостійної роботи, що сприяють індивідуалізації та інтенсифікації освітнього процесу, відносять:

- проблемно — пошукові;
- проєктного навчання;
- колективної розумової діяльності;
- застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні.

3.3.1. Проблемно-пошукові методи спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності студентів. Їх застосування спонукає студентів до проведення самостійних досліджень, підвищує мотивацію подальшої роботи, сприяє розвитку логічного мислення, як наслідок, розвитку їх творчої самостійної діяльності:

- робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел (навчальних книг, періодичної та наукової літератури, довідників тощо) при підготовці до практичних занять та виконанні індивідуальних завдань відповідно до робочої програми; вивчення нормативно-законодавчої та правової бази; опрацювання інтернет — ресурсів за певною проблематикою навчальної дисципліни;

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;

- самостійне вирішення практичних завдань (виконання робіт аналітичного спрямування; вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; відпрацювання тренінгів: самостійне опрацювання тестів відповідно до теми практичного заняття; самостійне розв'язання типових задач, ситуаційних справ; підготовка до поточного та підсумкового контролю);

- переклад іноземних фахових текстів тощо.

3.3.2. Методи проєктного навчання спрямовані на досягнення прогнозованих результатів самостійної роботи на основі вже здобутого досвіду. Їх використання недоцільне та неможливе без чіткого визначення дидактичних завдань, які студенти вирішують у навчальній діяльності за різними типами проєктів:

- підготовка критичного есе, дайджесту на статті закордонних і вітчизняних авторів за визначеною тематикою;

- підготовка з обраної теми доповіді, презентації, портфоліо;

- написання курсової роботи (проєкту);

- проведення власних досліджень при підготовці до олімпіад та конференцій, конкурсів наукових робіт, участі в круглих столах;

- підготовка доповідей на засідання наукових гуртків, клубів;

- аналіз конкретної виробничої, технологічної, проблемної ситуації та підготовка відповідних аналітичних матеріалів. В основу розробки індивідуальних проєктних завдань викладачем має бути покладений особистісно-орієнтований підхід, що ґрунтується на засадах партнерської взаємодії між викладачами та студентами.

3.3.3. Методи колективної розумової діяльності. Сутність методів полягає в колективній творчості студентів, спрямованій на вирішення певних завдань підвищеної складності. Їх застосування сприяє виявленню та розвитку творчого мислення, здібностей студентів, підвищенню рівня їх самостійності та інтелектуального розвитку, формуванню навичок колективної роботи, поліпшенню комунікативних навичок, емоційного стану студентів. Методи колективної розумової діяльності вирізняються новизною, більшою мобільністю у виборі напрямів розв'язання проблеми, творчістю учасників. До таких методів відносяться: формування проєктів, групові ситуаційні завдання, - ділові ігри, тренінги, брейн-ринги тощо.

3.3.4. Методи застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в навчанні надають можливість диференціації, поглиблення індивідуалізації навчання, розширення можливостей контролю та самоконтролю, використання творчих завдань.

Комп'ютерні технології виступають як зручний та потужний засіб отримання певного результату, а також сприяють:

- унаочненню запропонованого викладачем навчального матеріалу;

- поєднанню різних способів сприйняття інформації;

- підвищенню мотивації студентів до самостійної роботи шляхом її наближення до реальних умов майбутньої професійної діяльності.

3.4. Завдяки систематичній самостійній роботі студент може:

- отримати якісні й ґрунтовні знання;
- набути практичних навичок в організації самостійної роботи;
- реально планувати та використовувати час;
- опанувати методики самостійної роботи й виховати у собі прагнення до постійного поповнення й оновлення загальних та спеціальних (фахових) знань практичній діяльності.

4. Навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення самостійної роботи студентів

4.1. До комплексу навчально-методичного забезпечення самостійної роботи відносяться:

- програма та робоча програма дисципліни/ силабус;
- план лекційних та практичних/семінарських (лабораторних) занять;
- опорний конспект лекцій;
- збірник задач і завдань до практичних/семінарських (лабораторних) занять з дисципліни;
- практикуми;
- методичні рекомендації до самостійної роботи студентів;
- ситуаційні вправи (кейси) та ділові ігри;
- друковані та електронні підручники, навчальні посібники;
- завдання для контрольних робіт з необхідним рівнем їх варіативності;
- тестові завдання;
- візуальні засоби, зразки, фонд законодавчих та інструктивних документів;
- дистанційні курси.

Для самостійної роботи також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна, періодична література, інтернет-ресурси.

Повний перелік навчально-методичного забезпечення самостійної роботи завчасно до початку семестру уточнюється викладачем та доводиться до відома студентів на першому занятті.

4.2. Викладач забезпечує розробку нового та актуалізацію наявного навчально-методичного забезпечення самостійної роботи відповідно до програми дисципліни з метою створення необхідних та достатніх умов навчання, задоволення потреб студентів у методичних розробках.

4.3. Основною складовою матеріально-технічного забезпечення самостійної роботи є: навчально-методична та наукова література Коледжу; інформаційні бази; система дистанційного навчання; сучасні технічні засоби, обладнання й апаратура, що застосовується в навчальному процесі з метою підвищення його ефективності.

5. Контроль та самоконтроль самостійної роботи студентів

5.1. Контроль самостійної роботи здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та Положення про систему та критерії оцінювання знань здобувачів освіти ВСП «ЖТЕФК ДТЕУ».

5.2. Навчальний матеріал дисципліни, засвоєний студентом під час самостійної роботи (поряд з таким, який опрацьовується під час інших навчальних занять), виноситься на поточний та підсумковий контроль.

5.3. Контроль самостійної роботи включає: відповідь на питання; перевірку результатів виконаних письмових вправ і завдань з обов'язковим посиланням на всі використані джерела.

5.4. Можливість здійснення студентом самоконтролю передбачається у відповідних методичних матеріалах.

5.5. До засобів самоконтролю відносяться:

- складання плану відповіді, формулювання висновків на основі вивченого навчального матеріалу;
- самотестування за допомогою розроблених викладачем контрольних тестів з ключем правильних відповідей до них;
- дискусії з наукової проблематики;
- робота з літературою з метою уточнення та доповнення фактичного матеріалу, порівняння зі зразком;
- перевірка правильності виконання завдань за допомогою рекомендованих джерел тощо.

5.6. Завдання для контролю/самоконтролю повинні:

- формувати (поглибити) інтерес до теми, всієї дисципліни;
- спонукати до засвоєння нової термінології та понять;
- сприяти баченню міждисциплінарних зв'язків;
- заохотити до якісного вивчення матеріалу;
- формувати компетентності майбутнього фахівця тощо.

5.7. У проведенні контролю/самоконтролю самостійної роботи важливу роль відіграє використання сучасних комп'ютерних технологій. Контроль/самоконтроль самостійної роботи з використанням комп'ютерних технологій здійснюється на основі методичного забезпечення, розробленого викладачем.

5.8. Бали, отримані студентами за результатами самостійної роботи, викладач враховує при виставленні тематичної та залікової оцінок.

6. Проведення консультацій педагогічними працівниками Коледжу при організації самостійної роботи студентів.

6.1. Консультація – один із видів навчальних занять в освітньому закладі, що передбачає роботу педагогічного працівника зі студентом або групою студентів, яка проводиться поза розкладом навчальних занять з певної дисципліни.

6.2. Сутність проведення консультації полягає у створенні необхідних умов для реалізації пізнавальної діяльності студентів і має на меті

систематизацію, поглиблення та закріплення теоретичних і практичних занять, які студенти отримують в процесі навчання, а також застосування цих знань при вирішенні конкретних завдань і на практиці, написання дисертаційних робіт.

6.3. Метою проведення консультації є:

- виявлення обсягу, глибини і якості сприйняття студентом навчального матеріалу, недоліків чи прогалин у знаннях студента та встановлення їх причин і шляхів усунення;
- стимулювання інтересу до навчальної дисципліни;
- підвищення рівня підготовки студента, всебічне сприяння в опануванні ним програми навчальної дисципліни;
- розвиток у студента навичок самостійного опрацювання матеріалу та опановування методикою наукових досліджень;

6.4. Консультації є невіддільною складовою робочого часу викладача і проводяться в його межах.

6.5. Консультації з самостійної роботи проводяться перед виконанням та при підсумовуванні самостійної роботи, у процесі роботи студентів над курсовими проєктами (роботами).

6.6. Консультації викладача зі студентами проводяться відповідно до затвердженого головою циклової комісії графіку, в якому визначено час проведення консультації та номер аудиторії. Використання аудиторного фонду для проведення консультацій обов'язково узгоджується з заступником директора з навчальної роботи.

6.7. Викладач на першому занятті повинен ознайомити студентів з графіком проведення консультацій.

6.8. Студентові, який звернувся у визначений графіком час, викладач зобов'язаний надати консультацію або провести індивідуальну роботу, в тому числі з метою відпрацювання пропущених навчальних занять.